

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 98 L

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om varer av edelt metall mv.

*Tilråding fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 26. mars 2010,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til ny lov om varer av edelt metall til erstatning for lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v.

Det foreslås at gjeldende regulering av varer av edelt metall videreføres, med enkelte endringer. I tillegg foreslås det at ordningen med en Edelmetallkontroll faller bort og at tilsyn med varer av edelt metall i stedet foretas av Justervesenet.

2 Bakgrunn

2.1 Lov om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. Edelmetallkontrollen

Produksjon og salg av edelmetallvarer reguleres i lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. (edelmetallogen) med tilhørende forskrifter.

I utgangspunktet er det ikke særlige krav til produksjon eller salg av varer som inneholder edle metaller. Men for varer som blir markedsført som «gull», «sølv» eller «platina» er det krav til hvor mye edelt metall varene må inneholde, såkalt finhet. Finheten i tusendeler skal stemples på varene.

Det er kun tillatt å bruke bestemte finheter. Når varene stemples med finhetsstempel skal de samtidig bli påført et ansvarsmerke som angir hvem som har produsert, importert eller forhandlet varen og som har ansvaret for at varen har den angitte finheten.

Edelmetallkontrollen fører kontroll med at edle metallvarers finhet og merking er i henhold til lov og forskrift.

Kontrollen med varer av edle metaller omfatter varer tatt ut ved stikkprøvekontroller hos importører, butikker mv. og frivillig innleverte varer fra forbrukere eller næringsdrivende.

I henhold til edelmetallogen har Edelmetallkontrollen et styre som bestemmer hvordan og hvor tilsynet skal finne sted. I styret sitter en representant for Norges Gullsmedforbund, en representant for Forbrukerrådet og en styreleder oppnevnt av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Styret har det overordnede ansvaret for virksomheten og ansetter en edelmetallgardein. Edelmetallgardeinen er i dag ansatt i Teknologisk Institutt, som siden 1996 har ivaretatt den praktiske driften av kontrollen.

Edelmetallkontrollen er en selvfinansiert institusjon. Den får sine inntekter hovedsakelig fra årlige tilskudd fra Norges Gullsmedforbund, Norges Urmakerforbund og Norges Urgrossistforening. Videre betaler foretak som ikke er medlemmer av disse tre organisasjonene en årlig avgift

til Edelmetallkontrollen. Dessuten betales det for analyser, inspeksjonsbesøk, strekprøver og påtrykking av stemples etter satser som fremgår av egne forskrifter.

Norge er tilsluttet en internasjonal konvensjon på området; Wien-konvensjonen om kontroll og merking av varer av edle metaller av 15. november 1972 («Hallmarking-konvensjonen»). Konvensjonens formål er å legge til rette for internasjonal handel med varer av edelt metall samtidig som hensynet til forbrukerne er ivaretatt. Edelmetallkontrollen har også oppgaver som ivaretar forpliktelsene Norge har som medlem av konvensjonen.

2.2 Econs rapport «Optimal kontroll av varer av edle metaller»

Flere problemstillinger rundt dagens organisering av Edelmetallkontrollen har vært diskutert de senere årene.

I mars 2008 ba Barne- og likestillingsdepartementet i samarbeid med Nærings- og handelsdepartementet om tilbud på en utredning om kontrollen med varer av edle metaller. Formålet med prosjektet var å vurdere hva som er en optimal innretning på kontrollen med varer av edle metaller, samt å få utarbeidet et utkast til oppdatert regelverk på området.

Econ Pöyry («Econ») ble tildelt oppdraget og avga sin rapport «Optimal kontroll av varer av edle metaller» (Rapport 2008-147) 5. desember 2008. Det er redegjort nærmere for Econs vurderinger i punktene 3.1.2, 3.2.2 og 3.3.2 nedenfor.

2.3 Høring

Barne- og likestillingsdepartementet sendte ut høringsnotat om kontroll med edle metaller 3. juli 2009. Høringsfrist var 3. oktober 2009. I høringsnotatet gjennomgikk departementet dagens kontrollordning og stilte spørsmål om ordningen burde videreføres. I tilfelle den skulle videreføres var det spørsmål om det var behov for endringer i regelverket. Econs rapport var vedlagt høringsnotatet til orientering.

Høringsnotatet ble sendt til disse instansene:

- Finansdepartementet
- Fornyings- og administrasjonsdepartementet
- Justis- og politidepartementet
- Kultur- og kirkedepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Edelmetallgardeinen
- Edelmetallkontrollen v/styret

- Forbrukerombudet
- Forbrukerrådet
- Justervesenet
- Patentstyret
- Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
- Landsorganisasjonen i Norge
- Norges Gullsmedforbund
- Norges Urgrossistforening
- Norges Urmakerforbund
- Norsk Designråd
- Norske Kunsthåndverkere
- Norske brukskunstnere
- Næringslivets Hovedorganisasjon
- Arte-gruppen
- Juvelen Norge AS

Følgende høringsinstanser hadde merknader til høringsnotatet:

- Justis- og politidepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet
- Edelmetallkontrollen v/styret
- Justervesenet
- Patentstyret
- Norges Gullsmedforbund
- Norges Urmakerforbund
- Panoramagruppen

Følgende instanser svarte at de ikke hadde merknader til saken:

- Fornyings- og administrasjonsdepartementet
- Kultur- og kirkedepartementet
- Utenriksdepartementet.
- Landsorganisasjonen i Norge
- Norsk Designråd
- Næringslivets Hovedorganisasjon

3 Almennelige merknader

3.1 Er det behov for kontroll med varer av edelt metall?

3.1.1 Bakgrunn

Frem til Edelmetallkontrollen ble opprettet i 1986, hadde næringen selv ansvaret for kontroll med edle metaller. Det fantes en offentlig ansatt Statsgardein, men gardeinen kunne bare kontrollere varer som ble fremlagt for kontroll og hadde ikke hjemmel til å foreta kontroller av eget tiltak. I

Ot.prp. nr. 4 (1982-83) argumenteres det for at det innføres en kontrollordning:

«Gullsmedfagets monopolstilling er endret som følge av revisjoner av håndverkslovgivningen og opphevelsen av den såkalte eksklusivavtalen fra 1912. Utviklingen har ført til at den selvjustis som bransjen har tilstrebet ikke nødvendigvis vil gi forbrukerne en tilstrekkelig sikker stilling fordi andre enn bransjens representanter vil kunne produsere og omsette varer av edle metaller. Den økende importen av masseproduserte varer av gull og sølv illustrerer denne problemstillingen.

Faren for svindel er derfor større i dag enn tidligere. Forbrukerne har selv ingen mulighet for å kontrollere at det er samsvar mellom løftet gitt i forbindelse med markedsføringen og varens egenskaper. (...) det samme argumentet må antas å ha en viss gyldighet i forhold til distribusjonsleddene selv. Også disse vil ha små muligheter til på egen hånd å kunne kontrollere finheten av de produktene de selger.»

De senere årene har det blitt reist spørsmål vedrørende organisering og finansiering av Edelmetallkontrollen. Et sentralt spørsmål har vært om overføring av kontrolloppgavene til Justervesenet kunne være et alternativ til dagens løsning. Econs utredning bekreftet at det var grunn til å se nærmere på hele ordningen med edelmetallkontroll og på organiseringen av kontrollen.

3.1.2 Høring

I sin rapport vurderer Econ behovet for fortsatt edelmetallkontroll. Econ mener at den samfunnsøkonomiske begrunnelsen er svak, men påpeker at kostnadene ved ordningen også er små. På bakgrunn av at en avvikling av ordningen vil medføre enkelte omstillingskostnader og at det ikke kan utelukkes at ordningen i perioder har en nytteverdi for bransje, forbrukere og dermed for samfunnet, anbefaler Econ at ordningen videreføres.

I *høringsnotatet* drøftet Barne- og likestillingsdepartementet behovet for fortsatt kontroll, herunder hvorfor det er behov for kontroll på akkurat dette området når det ikke er kontroll med for eksempel antikviteter eller edelstener. Behovene som kontrollen ivaretar, både når det gjelder handel med utlandet, forbrukernes muligheter til selv å undersøke om varer er «ekte», bransjens behov for at merkeordningene underbygges og at etablering av useriøse aktører forhindres, ble gjennomgått.

Departementet antok at forbrukerbeskyttelsen vil reduseres dersom det ikke lenger føres noen kontroll med varer av edelt metall. Videre at den

preventive virkningen av kontrollen er til fordel for bransjen både nasjonalt og internasjonalt. Selv om det er kostnader forbundet med kontrollen av varer av edelt metall, ligger det også besparelser i at man ikke må bruke ressurser på å oppnå trygghet i omsetning (både for forbrukerne og innad i bransjen) på annen måte.

Departementet ba om høringsinstansenes syn på om det er behov for kontroll med varer av edelt metall i Norge, og i så fall om dagens kontrollomfang bør videreføres, reduseres eller økes.

3.1.3 Høringsinstansenes syn

Edelmetallkontrollen viser til høringsnotatets omtale av at andre varer som kunst, antikviteter og edelstener ikke er omfattet av tilsvarende regelverk og uttaler:

«For de to førstes vedkommende er dette ikke produserte forbruksvarer, men varer der pris fastsettes ut i fra en vurdering fra kjøper og selger. Kjøper vil ofte benytte uavhengige eksperter for verdifastsettelsen. Handlene omfatter ofte betydelige beløp og det finnes derfor et forretningsmessig grunnlag for slike institusjoner. Edelmetallkontrollen mottar for øvrig jevnlig forespørsler om kontroll av edelstener.»

Edelmetallkontrollen påpeker videre at det erfaringsmessig er liten effekt i regelverk der manglende etterlevelse ikke får noen konsekvens. Videre viser styret til at man i forbindelse med en aktivt oppsøkende kontroll informerer om regelverket, noe som bidrar til at nye aktører blir oppmerksomme på det. Edelmetallkontrollen konkluderer slik:

«Edelmetallkontrollens styre er av den oppfatning at det bør finnes en markedskontroll og en institusjon der leverandører kan få testet varer de er i tvil om. Styret vil derfor støtte en videreføring av ordningen om enn i en annen form enn dagens.»

Norges Gullsmedforbund uttaler at kontroll av varer av edelt metall sikrer både forbrukernes rettigheter og en seriøs handel med varer av edle metaller. Forbundet støtter en videreføring av ordningen, men i en annen form og i et mindre omfang enn det som gjelder i dag. For så vidt gjelder edelstener påpeker forbundet at andre forutsetninger gjelder:

«Når det gjelder edelstener har bransjen internasjonalt lagt opp til et kontroll/takstsystem. For diamanter er det helt spesielle kvalitetsregler som gjelder og hver kjøper får med et diamansertifikat hvor dette er påført.»

Norges Urmakerforbund viser til at den norske urbransjen selger stadig færre klokker av edelt metall og at bransjen ikke har behov for kontroll av edle metaller. På grunn av økende bransjegliedning mellom ur- og gullbransjen selger imidlertid flere av detaljistene både ur og gull. Forbundet støtter derfor en fortsatt kontroll, men mener det er unødvendig å foreta systematiske stikkprøvekontroller ute hos tilfeldig utvalgte detaljister. Forbundet mener det

«bør være tilstrekkelig at alle nye aktører og produkter kontrolleres, og i tillegg de som av en eller annen grunn har fått anmerkninger tidligere.»

Panorama, som er en stor norsk aktør innen gull- og sølvvarer, skriver:

«Vi mener det er svært viktig at vi viderefører kontrollsystemet for varer av edelt metall, både for å sikre forbrukernes rettigheter og sikre lik konkurranse mellom de ulike aktørene. Siden dette er produkter som både har en varig verdi knyttet til mengden av gull eller sølv, samtidig som det for vanlige forbrukere er umulig å vite innholdet i det man kjøper, blir det ekstra viktig å sikre at det man betaler er i henhold til produktets innhold. I tillegg vil det være ugunstig for det norske markedet om vi som ett av få land ikke opprettholder en slik kontroll, og dermed åpner vårt marked for mange useriøse aktører. Det vil definitivt ikke gavne norske forbrukere.

Når det gjelder omfanget av kontrollen mener vi at det som et minimum bør fortsette på dagens nivå. Det viktigste er at alle aktører i bransjen vet at det alltid er en risiko hvis man forsøker å gå på akkord med kravene som gjelder. For de ulike aktørene må kontrollene oppfattes som såpass frekvente og omfattende at man ikke tar sjansen på dette.

Om en ny organisering av edelmetallkontrollen vil kunne bidra til at for samme totalkostnad går en større andel av kostnadene til fysiske kontroller, så hadde det vært å foretrekke. I dag går altså kun 36 % av pengene til kontroller, mens 64 % går til andre formål. Her er det kanskje noe å hente i form av effektivitetsgevinster hvis kontrollvirksomheten samordnes med en annen offentlig etat (som Justervesenet).»

Nærings- og handelsdepartementet uttaler at departementet ser at flere hensyn taler for en fortsatt kontroll av varer av edelt metall.

3.1.4 Departementets vurdering

Departementet konstaterer at ingen høringsinstanser har innvendinger mot at det videreføres en

kontroll av varer av edelt metall i Norge, og at det fra bransjens side er uttrykt et klart ønske om dette. Det har vært reist spørsmål om kontrollen har så begrenset samfunnsøkonomisk nytteverdi at en videreføring ikke kan forsvares. Så lenge næringen selv ønsker kontroll og kostnadene ved slik kontroll fortsatt blir dekket av næringen, foreslår departementet at det videreføres en kontrollordning. Departementet legger også vekt på at forbrukerbeskyttelsen reduseres hvis kontrollordningen faller bort.

Omfanget av kontrollvirksomheten og den nærmere organiseringen er drøftet nedenfor.

3.2 Hvilken organisasjon bør kontrollere varer av edelt metall?

3.2.1 Bakgrunn

Lov om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. § 6 bestemmer at det skal opprettes en Edelmetallkontroll med Edelmetallguardeinen som leder. Edelmetallkontrollen skal ha et styre på tre medlemmer som oppnevnes av departementet for tre år av gangen. Det er styret som har det overordnede ansvaret for Edelmetallkontrollens virksomhet. Organiseringen av Edelmetallkontrollen er nærmere regulert i forskrift 27. november 2000 nr. 1193 om edelmetallkontrollens organisasjon, virksomhet og finansiering.

Edelmetallguardeinen og det øvrige personalet ansettes av styret. Det fremgår av forskriften hvilke krav til kompetanse og utdanning som kreves. Styret kan inngå avtale med et organ om at edelmetallkontrollen skal utføres av dette organet. Dagens Edelmetallguardein er ansatt i Teknologisk Institutt, som siden 1996 har vært tillagt den praktiske driften av kontrollen.

3.2.2 Høring

I sin rapport omtalte Econ behovet for å tenke gjennom en annen organisering av Edelmetallkontrollen. Econ pekte blant annet på at Edelmetallguardeinen er innleid og ansatt i et privat selskap, som nødvendigvis må legge et inntektskriterium til grunn for utleie av en person til å foreta Edelmetallguardeinens oppgaver. Edelmetallkontrollen opplevs som kostbar av aktørene, noe som må ses på bakgrunn av at kontrollobjektene er relativt få og små. Econ mente at Edelmetallkontrollen som organisasjon framstår som svakt bygd opp i den forstand at den ledes av et partssammensatt styre uten noen egentlig organisasjon å lede. Econ foreslo at Edelmetallkontrollen legges til en etablert

offentlig organisasjon. Etter å ha omtalt ulike alternative instanser, kommer Econ til at Justervesenet er den mest aktuelle til å føre kontroll med varer av edelt metall.

I *høringsnotatet* drøftet departementet hvordan en eventuell framtidig kontroll bør organiseres. Edelmetallkontrollen har i dag tre hovedoppgaver; å føre oversikt over ansvarsmerker på importerte varer, å analysere og eventuelt stemple varer av edelt metall og å foreta stikkprøvekontroller. Departementet antok at det ikke vil være noe i veien for at de to første oppgavene utføres av private aktører. Spørsmålet var hvem som bør føre markedskontroll. Tre alternative modeller ble presentert – kontroll som utføres av private med grunnlag i selvregulering, en kombinasjon av privat organ/offentlig regulering som i dag og kontroll som blir utført av et offentlig organ med Justervesenet som det mest aktuelle organet. Departementet redegjorde for fordeler og utfordringer knyttet til de ulike alternativene og ba om høringsinstansenes syn.

3.2.3 Høringsinstansenes syn

Edelmetallkontrollen skriver:

«Basert på erfaring med dagens ordning slutter styret seg til at driftsansvaret for kontrollen i fremtiden organiseres uavhengig av et partsammensatt styre. Overføring av kontrollvirksomheten til et offentlig organ vil bidra til å understreke Edelmetallkontrollens stilling, som et uavhengig organ med ansvar for markedsovervåking i henhold til lov. Avhengig av hvem som utpekes til å forestå kontrollene bes departementet vurdere om det er behov for en formalisert kontakt med bransjen for å bistå kontrollinstansen i tekniske, bransjerelaterte spørsmål. Dersom det legges opp til et mindre kontrollomfang enn dagens, kan det være fordelaktig å kjøpe analysetjenestene ved et uavhengig laboratorium fremfor å bygge opp og vedlikeholde egen analyseutrustning.»

Norges Gullsmedforbund slutter seg til dette og mener departementet bør vurdere et opplegg med formalisert kontakt med bransjen for å hjelpe kontrollorganet i tekniske, bransjerelaterte spørsmål.

Norges Urmakerforbund mener en eventuell framtidig Edelmetallkontroll bør ha et styre der urbransjen er representert.

Panorama skriver:

«Vi støtter utredningen gjort av Econ og de vurderingene som er lagt til grunn i høringsnotatet. Selvregulering vil være en alt for risikabel løsning, og dagens modell med et privat organ

underlagt offentlig regulering har også sine svakheter. Hovedsakelig fordi dette er en liten organisasjon som får i oppgave å løse mange ulike oppgaver, og dermed blir produktiviteten ift kontroller skadelidende. Ved å legge Edelmetallkontrollen til Justervesenet kommer dette inn i en eksisterende organisasjon som allerede har tilsvarende oppgaver på andre bransjer, og det burde være mulig å skape synergier på en del av de administrative oppgavene som må utføres. Håpet må være at vi kan få flere kontroller ut av den samme kostnadsrammen.»

Justervesenet kommenterer ikke spørsmålet om det fortsatt bør være kontroll med edle metaller eller hvem som bør være kontrollorgan. Dersom kontrollen legges til dem uttaler Justervesenet at det vil være mest hensiktsmessig å bruke lov om måleenheter, måling og normaltid som hjemmelslov for kontrollen med edle metaller. Dette fordi det vil være

«... mer praktisk for Justervesenet å foreta edelmetallkontrollen innenfor de allerede eksisterende rammene for tilsynsaktiviteten, framfor å skulle innføre et eget regime for noe som ville bli en så vidt liten del av den totale aktiviteten. Justervesenet foretar jevnlig vurderinger av tilsynsaktiviteten for å ha aktivitet der det er mest hensiktsmessig. Det vil derfor være en fordel å ha edelmetallkontrollen som en del av tilsynet som foretas etter lov om måleenheter, måling og normaltid, for bedre å kunne vurdere behovet for, og omfanget av, kontrollen.»

Nærings- og handelsdepartementet uttaler at Justervesenet fremstår som den mest nærliggende aktør til å overta oppgaven.

3.2.4 Departementets vurderinger og forslag

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet er i samråd med Nærings- og handelsdepartementet kommet fram til at når det foreslås at det videreføres en kontroll av varer av edelt metall i Norge, er det hensiktsmessig at Justervesenet blir kontrollorgan og at ansvaret for regelverket om varer av edelt metall overføres til Nærings- og handelsdepartementet. Justervesenet har ansvar for den norske måletekniske infrastrukturen og utfører blant annet typeprøving og typegodkjenning, kalibrering og e-merking. Justervesenet yter også måleteknisk bistand. Et viktig hensyn bak systemet er at forbrukere, offentlige myndigheter og næringsliv skal være trygge på at måleinstrumenter som brukes i handelen er korrekte og tilstrek-

kelig nøyaktige. Justervesenet har lang erfaring både i regelverksforvaltning, tilsynsvirksomhet og laboratorievirksomhet.

For å sikre nødvendig tillit til måleresultatene under bruk, gjennomfører Justervesenet tilsyn og kontroll med måleredskaper. I de fleste tilfeller er dette basert på periodisk kontroll og en tidsbegrenset godkjenning. Det meste av denne kontrollen foretas der måleredskapet er installert, på såkalte seriereiser. I den lovregulerte kontrollen besøker Justervesenet blant annet bensinstasjoner, postkontorer, dagligvarebutikker og forpakere over hele landet. Justervesenet har fem regionskontorer (Justerkamre), som utfører denne kontrollen. Departementet antar at Justervesenets organisering og arbeidsmåte innebærer at kontroll med varer av edelt metall kan utføres på en mer effektiv måte enn i dag.

At Edelmetallkontrollen frem til i dag har vært ledet av et partssammensatt styre har bidratt til god kontakt med den delen av bransjen som har vært representert i styret. Samtidig påpekte Econ i sin rapport at det kan stilles spørsmål ved legitimiteten når enkelte aktører deltar i styret for en kontrollordning som også skal kontrollere de uorganiserte virksomhetene. Departementets forslag innebærer at styreordningen opphører slik at loven ikke lenger forutsetter at bransjen må være involvert i organiseringen av kontrollen med varer av edelt metall. Flere av høringsinstansene har imidlertid påpekt at det er ønskelig at det legges opp til en formalisert kontakt mellom Justervesenet og bransjen.

Innenfor virkeområdet av lov om målenheter, måling og normaltids foretar Justervesenet utredninger av eksisterende regelverk og tilsyn samt behovet for nye krav og nye kontroll- og tilsynsformer. I disse utredningene er Justervesenet i dialog med de interessenter som berøres, som kan være både andre offentlige myndigheter og private aktører som bransjeorganisasjoner og lignende. I det videre arbeidet med utarbeidelsen av forskrifter om edelmetall og utvikling av kontrollordningen, vil Justervesenet tilstrebe en tilsvarende dialog med de aktører som berøres av krav og kontroll med varer av edelt metall.

Departementet har kommet fram til at det ikke foreslås at regelverket om edle metaller hjemles i lov om målenheter, måling og normaltids. Lovforslaget inneholder imidlertid en formålsbestemmelse og tilsynsbestemmelser som i stor grad tilsvarende bestemmelser i lov om målenheter, måling og normaltids. Departementet legger til grunn at behovene Justervesenet pekte på i sin høringsuttalelse blir ivaretatt på denne måten.

3.3 Finansiering av Justervesenets tilsyn med varer av edelt metall

3.3.1 Dagens ordning

Edelmetallkontrollen er i dag selvfinansiert gjennom innbetalinger fra gullsmed- og urmakerbransjen. Kostnadene belastes «enhver som framstiller eller omsetter edle metaller eller varer av edle metaller». Norges Gullsmedforbund, Norges Urgrossistforening og Norges Urmakerforbund betaler et årlig tilskudd på vegne av sine medlemmer. I tillegg kreves det inn årsavgift fra foretak som ikke er medlem av disse foreningene.

Kontrollen mottar ikke offentlig tilskudd ut over at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet betaler Edelmetallguardeinens utgifter i forbindelse med møter i Standing Committee under Hallmarking-konvensjonen (se punkt 3.5).

Econ skriver følgende om Edelmetallkontrollens utgifter for 2007:

«Edelmetallkontrollens største utgiftspost er honorar til TI. TIs ressursbruk er begrenset til 0,8 årsverk, noe som tilsvarende 1 344 timer. Honoraret har like fullt variert noe fra år til år, avhengig av hvor mange kontroller TI har utført og kostnader forbundet med disse. Et år utførte ikke instituttet det antall kontroller som var avtalt med Edelmetallkontrollens styre, og honoraret ble dermed tilsvarende lavere.

Andre viktige utgiftsposter er reiseutgifter (kontroller i distriktene) og utgifter til instrumentleie, trykksaker, tap på fordringer o.a., samt styrehonorarer. Utgiftene til deltakelse på konvensjonsmøter blir refundert av departementet.

Deler vi opp TIs timeforbruk etter formål ser vi at i 2007 kunne om lag 36 prosent av kostnadene henføres til kontroller, 8 prosent gikk med til forberedelse til styrearbeid og internasjonale møter og 19 prosent brukes til vedlikehold av lister og administrasjon. Resterende tidsbruk (38 prosent) var knyttet til ulike henvendelser.»

Edelmetallkontrollens årsmelding for 2008 viser inntekter på ca kr 950 000. Driftskostnadene er på ca kr 970 000 hvorav, kr 880 000 dekker kostnader til personale inkludert mva og arbeidsgiveravgift. I overkant av kr 37 000 er kostnader til styrehonorar.

3.3.2 Høring

Econ vurderte i sin rapport hvordan kontroll med edle metaller bør finansieres og anbefalte at en slik kontroll finansieres over statsbudsjettet. Econ viste til at det er allmenne hensyn og internasjonale forpliktelser som begrunner en videreføring

av kontrollen med edelmetallvarer. Forutsatt at kontrollen skulle være selvfinansiert, presenterte Econ ulike finansieringsmodeller.

Barne- og likestillingsdepartementet gikk i *høringsnotatet* ikke inn for at det offentlige skulle dekke kostnadene med kontroll av varer av edelt metall.

Departementet viste til at begrunnelsen for fortsatt kontroll først og fremst ville være at bortfall av kontrollen vil redusere tilliten til finhetsmerkene som er en forutsetning for handel med edle metaller, også internasjonalt. Det er bransjen selv og forbrukerne som nyter godt av ordningen og den økte tryggheten kontrollen gir. Departementet mente at kontrollutgiftene derfor bør belastes produktene. Kostnadene det er snakk om vil uansett bli innkalkulert i prisen på varene og dermed betales av kundene, mens næringen selv må bære de administrative kostnadene forbundet med avgiftsinnbetaling.

Departementet foreslo at nærmere regler om avgifter og gebyrer gis i forskrifter. Samtidig skisserte departementet at man burde gå bort fra ordningen med organisasjonsrabatt i forbindelse med det årlige tilskuddet, slik at alle betaler samme beløp. Et alternativ er at enkeltpersonforetak betaler halv sats. Det ble foreslått videreføring av gebyrer for kontroll av frivillig innleverte varer, og at det måtte ses nærmere på om gebyr for stikkprøvekontroller skulle videreføres. Med bakgrunn i Econs rapport foreslo departementet også at gebyr for inspeksjonsbesøk bortfaller.

3.3.3 Høringsinstansenes syn

Edelmetallkontrollen skriver:

«Dagens avgiftssystem har flere svakheter. Avgiften for kontroll i tillegg til årsavgiften oppfattes som urimelig, i tillegg til at det er prinsipielt uheldig at Edelmetallkontrollens inntekter er knyttet til kontrollomfang og prøveuttak. Styret er enige i hovedkonklusjonene i rapporten fra Econ Pöyry. Med det omfang den fremtidige kontrollen legger opp til, går styret inn for at kontrollen for fremtiden finansieres via offentlige midler. Alternativt finansieres ordningen via årsavgifter.»

Nærings- og handelsdepartementet uttaler:

«Vi legger til grunn at kontrollen fortsatt skal finansieres av næringen i form av gebyr. Deres kontrollen legges til Justervesenet bør det vurderes om et slikt gebyr skal tas inn i Justervesenets generelle gebyrforskrift.»

Både *Norges Gullsmedforbund* og *Norges Urmakerforbund* går inn for at kontrollen finansieres av det offentlige. *Norges Urmakerforbund* mener alternativt at det kan legges avgift på produkter og råvarer når disse blir ført inn i landet.

Dersom man finansierer kontrollen via årsavgifter mener begge organisasjonene at ordningen med organisasjonsrabatt (at medlemmene i deres organisasjoner betaler lavere årsavgift) bør videreføres. *Norges Gullsmedforbund* mener det bør skje endringer i hvor stor del av kostnadene med edelmetallkontroll de respektive næringene skal bære og skriver:

«Medlemmene i Norges Gullsmedforbund og Norges Urmakerforbund hadde historisk en avtale om at NUF skulle betale 10% av det NGF gjorde, fordi urmakerne på det tidspunkt ikke hadde smykker og derfor kun skulle betale avgift for sin omsetning av gullur. Etter hvert har bransjegrensene mellom gull og ur endret seg og nesten alle butikkene er kombinerte, dvs. selger begge varegruppene.»

Norges Urmakerforbund ønsker at forretninger som bare selger ur skal være fritatt fra å betale avgift.

Panorama skriver:

«Omsetningen av varer av edelmetall er en svært liten bransje, men en viktig bransje fordi den har sterke symbolske verdier, mange av disse rotfestet i vår kultur og langt tilbake i historien. I gamle tider var gull- og sølv også det man knyttet verdier til, og det er derfor viktig å ha tillit til at verdiene er riktig. I nyere tid er gull og sølv også knyttet til gode verdier som glede og kjærlighet, og det er viktig for mange forbrukere at dette ikke endres. Med denne bakgrunnen mener vi at kontrollen med omsetningen av varer av edelt metall er en samfunnsmessig viktig oppgave, og vi støtter derfor Econs forslag om at kontrollene av dette i fremtiden dekkes gjennom offentlige midler over statsbudsjettet. Det vil være en håndsrekning ovenfor en liten bransje som sliter med lønnsomheten, og der kostnadene ved å kreve inn dette fra mange aktører er ganske store.»

3.3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementets syn er at kostnadene forbundet med tilsyn med varer av edelt metall bør belastes næringen selv. Justervesenets virksomhet på andre områder er brukerfinansiert og departementet kan ikke se at det er særlige grunner som tilsier at edelmetallområdet særbehandles. Som også høringen viser, er det i første rekke bransjen

sølv som ønsker at kontrollen videreføres. Selv om bransjen i utgangspunktet argumenterer for at kostnadene belastes statsbudsjettet, er det ingen høringsinstanser som gir uttrykk for at offentlig finansiering er en forutsetning for at de støtter fortsatt kontroll på området.

En høringsinstans foreslår at kontrollen finansieres ved at det legges avgift på produkter og råvarer som føres inn i landet. Som departementet uttalte i høringen innebærer dette en forskjellsbehandling mellom norskproduserte og importerte varer som er vanskelig å begrunne, og som i tillegg vil være problematisk med tanke på EØS-avtalen.

Econ har i sin rapport redegjort for ulike avgifts- og gebyrmodeller og har innhentet tall fra Edelmetallkontrollen, Norges Gullsmiddeforbund, Norges Urgrossistforening og Norges Urmakerforbund som viser at antall kontrollsubjekter i det norske markedet er ca 960. Dersom man legger til grunn et årlig inntjeningsbehov på 1 million fordelt jevnt på antall kontrollsubjekter, vil årlig gebyr per virksomhet beløpe seg til i overkant av 1000 kroner.

Justervesenet vil basere sine kontroller på et tilfeldig utplukk, og alle aktørene i bransjen vil måtte betale et årlig gebyr for kontrollordningen. Gebyrene skal fullt ut dekke kostnadene med kontrollen, men det skal ikke betales for noe mer. Departementet har vurdert om kontrollordningen skal finansieres ved bruk av gebyr eller avgift og har sett hen til Finansdepartementets retningslinjer for gebyr- og avgiftsfinansiering av statlige myndighetshandlinger (R-112/2006). Etter departementets vurdering oppfyller finansieringsordningen retningslinjenes vilkår for å karakterisere betalingen som gebyr.

Departementet mener at dagens ordning med organisasjonsrabatt ikke bør videreføres, og man vil enten ta et likt gebyr fra alle aktører eller eventuelt differensiere ut fra størrelse eller omsetning. Hjemmel for gebyr er tatt inn i lovforslaget § 11. Den nærmere utformingen av gebyrordningen vil bli sendt på ordinær høring og tatt inn i gebyrkapitlet i forskrift 20.12.07 nr. 1723 om målenheter og måling.

3.4 Endringer i reglene om finhet

3.4.1 Gjeldende rett

I henhold til lov om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhet og Stempeling m.v. (edelmetalloven) § 1 skal det være tillatt å utferdige og forhandle varer av edelt metall av en hvilken som helst finhet. Det er ingen plikt til å merke varer som inneholder gull,

sølv eller platina med hvor stor andel rent edelt metall (finhet) de inneholder.

Angivelse av finhet er likevel bare tillatt der varen inneholder minst 585 tusendeler rent gull dersom det er en vare av gull, minst 830 tusendeler rent sølv dersom det er en vare av sølv, minst 950 tusendeler rent platina dersom det er en vare av platina, jf. lovens § 2. Det er dessuten presisert i forskrift 16. februar 2006 nr. 244 at varer av edelt metall blant annet må oppfylle disse minstestandardene for å kunne betegnes som «gull», «sølv» eller «platina».

I tillegg til kravet om minste finhet er det i forskriften tatt inn begrensninger slik at bare følgende finhetsstandarder tillates stemplet:

- a) for gull, 916, 750 og 585
- b) for sølv, 925 og 830
- c) for platina, 950

Varer med andre finheter stemples med nærmeste lavere tillatte finhet. Forskriften inneholder også detaljerte regler for finheten på bruken av lodde-metall for de ulike edle metallene.

3.4.2 Høring

I andre land er det tillatt å markedsføre varer av edelt metall med andre og til dels også lavere finheter enn i Norge. Departementet spurte derfor i *høringsnotatet* om norske krav til finhet bør endres slik at det blir større samsvar mellom norsk og utenlandsk regelverk.

Departementet stilte videre spørsmål om man bør gå bort fra systemet med enkelte godkjente finheter og gjøre som i Sverige og Danmark der det kun stilles krav om en minste finhet.

Under henvisning til at enkelte land lar reglene om stempeling av edle metaller gjelde for palladium ba departementet om høringsinstansenes syn på om loven også bør gjelde for palladium.

I høringsnotatet foreslo departementet i tillegg mindre endringer i loven for å gjøre reglene klarere.

3.4.3 Høringsinstansenes syn

Tre høringsinstanser hadde kommentarer til spørsmålet om endringer i krav til minste finhet. *Edelmetallkontrollen* og *Norges Gullsmiddeforbund* ønsker at kravene til finhet for gull, sølv og platina blir redusert til det nivået som er vanlig i resten av Europa. *Panorama* deler dette synet, men mener kravet til minste finhet for sølv ikke bør endres. De begrunner dette slik:

«På sølv vil en reduksjon bety mindre fordi prisene er lavere her, og de fleste andre land kun ligger så vidt under det norske kravet på 830. En reduksjon ned til 800 (fra 830) vil medføre store endringer og økte kostnader pga dette, uten at det vil gi særlig effekt prismessig for forbrukerne. Vi vil derfor sterkt anbefale at vi på sølv holder oss til dagens nivå.»

Ingen av høringsinstansene støttet at Norge innfører samme modell som Sverige og Danmark med regelverk som bare stiller krav til minste finhet.

Panorama skriver:

«For å unngå forvirring hos forbrukerne og større krav til kontroller, anbefaler vi sterkt å benytte samme løsning som hovedvekten av landene i Europa. Dette innebærer bruk av bestemte finheter som forbrukerne kan ha et forhold til.»

Edelmetallkontrollen og *Norges Gullsmedforbund* var positive til å la palladium være omfattet av reglene for edelt metall, selv om metallet er lite brukt i dag. De viser til at en bør ta høyde for behovene som kan oppstå i framtiden når regelverket blir så gjennomgripende endret. *Panorama* kan på sin side ikke se at det er behov for regler om palladium, men har ikke sterke synspunkter på dette.

Ingen av høringsinstansene kommenterte de konkrete forslagene til nye bestemmelser.

3.4.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet er i samråd med Justervesenet kommet til at nærmere regler om palladium ikke tas inn i loven. Høringen viser at metallet ikke er vanlig i det norske markedet og det anses derfor heller ikke nødvendig å gi nærmere regler om dette nå.

I lovforslaget er det tatt inn krav om minste innhold av edelt metall i varer som betegnes som gull, sølv eller platina. Kravene er redusert sammenlignet med gjeldende rett. Departementet foreslår at også minste finhet for sølv reduseres til tross for at en høringsinstans sterkt fraråder dette. Departementet viser til at det ikke vil være noe i veien for å fortsette å produsere, markedsføre og omsette sølvvarer med en finhet på 830. Forslaget innebærer at det i tillegg vil være tillatt på stemple med finhet på 800.

I forslaget er det presisert at departementet kan gi forskrift om hvilke finheter som skal tillates stemplet.

3.5 Hallmarking-konvensjonen

3.5.1 Om konvensjonen

Etter forhandlinger i EFTA ble det i 1972 oppnådd enighet om en konvensjon om kontroll og merking av artikler av edle metaller (Hallmarking-konvensjonen). Konvensjonen trådte i kraft 27. juni 1975. Konvensjonen pålegger ikke plikt til å merke varer eller til å godta visse finheter. Statene som er tilsluttet må godta at varer som er merket med konvensjonsmerket (CCM-merket) blir importert og solgt uten ytterligere kontroll eller stemping. Konvensjonsstatene er også forpliktet til å ha et nasjonalt prøvekontor som kan kontrollere varer og som har enerett til å påføre CCM-merket. Norge er tilsluttet konvensjonen.

Regler for varer som skal merkes med CCM-merket er tatt inn i forskrift til edelmetalloven.

3.5.2 Høring

I *høringsnotatet* ba departementet om høringsinstansenes syn på om Norge bør tre ut av konvensjonen. EØS-avtalen sikrer fri eksport av varer til land med samme kontrollnivå som det norske. Blant konvensjonslandene er det bare Israel og Sveits som ikke er EØS-land.

Departementet viste til at Edelmetallguardeinen opplyser at på grunn av små volumer er det i mange tilfeller dyrere for norske produsenter å merke varene i Norge enn hos et kontrollkontor i et av landene som krever tredjepartsmerking. Edelmetallguardeinen antok at konsekvensene av å tre ut av konvensjonen ville være små.

Tall fra konvensjonssekretariatet viser at Norge i 2007 og 2008 ikke har merket noen produkter med CCM-merket. (Sveits sto i 2008 for 14% av CCM-merkede produkter, mens Storbritannia sto for 83%.)

I henhold til konvensjonens artikkel 15 er det adgang for enhver part til å tre ut av konvensjonen 12 måneder etter at skriftlig varsel er sendt.

3.5.3 Høringsinstansenes syn

De tre høringsinstansene som kommenterer dette spørsmålet, *Edelmetallkontrollen*, *Norges Gullsmedforbund* og *Panorama*, gir uttrykk for at medlemskapet i konvensjonen ikke har store praktiske konsekvenser. De to første påpeker likevel at konvensjonen fungerer sammen med IAAO (International Association of Assay Offices) som er et viktig faglig forum for Edelmetallkontrollen. De mener det er viktig at det er mulig å delta i dette forumet også i fremtiden. *Panorama* peker på at EØS-avta-

len har medført at konvensjonen er blitt mindre viktig for næringen.

3.5.4 Departementets vurdering

Departementet mener mye kan tale for at Norge bør tre ut av Hallmarking-konvensjonen. Høringen bekreftet at det ikke er et stort behov for konvensjonen da norsk eksport av edelmetallvarer generelt er liten. I tillegg har EØS-avtalen redusert behovet for norsk medlemskap. Det har vært pekt på at en positiv følge av medlemskapet i konvensjonen er at den norske kontrollmyndigheten får tilgang til et internasjonalt fagmiljø. Departementet har konsultert Justervesenet om behovet for slik tilgang. Justervesenets vurdering er at det, som norsk måleteknisk myndighet, uansett har kontakt med fagmiljøet. I flere EU-land er reglene om varer av edelt metall ansett som en del av det måletekniske regelverket som forvaltes av instanser Justervesenet allerede har kontakt med gjennom sin måletekniske virksomhet.

I henhold til konvensjonen kan medlemsstater tre ut av den med 12 måneders skriftlig varsel. Departementet vil vurdere om Norge bør tre ut av konvensjonen. Departementet har i lovforslaget tatt inn en bestemmelse som hjemler forskrifter som ivaretar forpliktelsene under konvensjonen, jf. forslag til § 6 og merknadene til bestemmelsen.

3.6 Sanksjoner ved overtredelse av loven

3.6.1 Gjeldende rett

Straffeloven 1902 § 375 setter straff for den som gjør seg skyldig i ulovlig stemping av varer av gull, sølv eller andre metaller, «eller som falholder ulovlig stemplede metallvarer». I Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) om ny straffelov punkt 10.4 Vern av tilliten til merkning av metaller, foreslo Justisdepartementet at straffebestemmelsen ble overført til edelmetal-loven § 9. Justisdepartementet mente at bestemmelsen kunne ha en viss aktualitet, men at den hørte hjemme sammen med øvrige regler om edle metaller.

3.6.2 Høring

I *høringsnotatet* om ny lov om edle metaller tok Barne- og likestillingsdepartementet inn en slik straffebestemmelse i lovtkastet. Ingen høringsinstanser hadde synspunkter på dette. I tillegg foreslo departementet at en eventuell kontrollmyndighet burde ha myndighet til å treffe vedtak om blant annet retting og til å fastsette tvangsmulkt. Ingen

høringsinstanser hadde synspunkter på dette. *Justervesenet* påpekte behovet for samordning med lov om målenheter, måling og normaltids.

3.6.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har lagt vekt på at lovforslaget legger til rette for Justervesenets behov for å kunne samordne sin virksomhet. Tilsynsbestemmelsene i forslaget til ny lov om edle metaller bør derfor i størst mulig grad tilsvare bestemmelsene i lov om målenheter, måling og normaltids. Denne loven har ikke en straffebestemmelse. Spørsmålet om det var behov for en straffebestemmelse var diskutert i Ot.prp. nr. 81 (2005-2006) Lov om målenheter, måling og normaltids. I punkt 14.3 konkluderer Nærings- og handelsdepartementet med at loven ikke bør inneholde noen straffebestemmelse og begrunner dette slik:

«Etter en nærmere vurdering har departementet kommet til at de administrative sanksjonene som foreslås i utredningen fra Justervesenet, i tilstrekkelig grad sikrer at regelverket etterleves. Erfaringen med eksisterende lov viser også at det i svært liten grad har vært aktuelt med strafferettslige sanksjoner. I de svært få tilfellene det har vært aktuelt har det straffbare forholdet vært prøvd i forhold til brudd på straffelovens bestemmelser, ikke i forhold til straffebestemmelsen i lov om mål og vekt alene. Dette trekker i retning av at bøte- eller fengselsstraff med hjemmel i lov om mål og vekt ikke har hatt særlig selvstendig betydning.»

Departementet legger til grunn at de samme forholdene gjør seg gjeldende når det gjelder bruken av straffebestemmelsen om ulovlig stemplede varer av edelt metall. På denne bakgrunn foreslår Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet at straffebestemmelsen om ulovlig stemping av edle metaller ikke videreføres i den nye loven og at straffeloven 1902 § 375 oppheves.

Departementet mener imidlertid det er behov for en bestemmelse om overtredelsesgebyr på samme måte som i lov om måling, målenheter og normaltids. Overtredelsesgebyr skal i større grad enn tvangsmulkt bidra til å forebygge fremtidige lovbrudd. Overtredelsesgebyr har likhetstrekk med straff, men er ikke å regne som straff og ilegges heller ikke av politi eller domstol. Sammenlignet med straff er overtredelsesgebyr et enklere og raskere sanksjonsmiddel. For varer av edelt metall vil enkelte kunne være fristet til å spekulere i lav oppdagelsesrisiko og gode fortjenestemuligheter ved uriktig merkning. Det er derfor viktig å ha virkemidler tilgjengelig som forebygger slik atferd. I til-

legg til bestemmelsene om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr i lovforslaget, vil de alminnelige strafferettslige bestemmelsene om bedrageri og forsøk på bedrageri kunne komme til anvendelse ved uriktig stemping av edle metaller.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Edelmetallkontrollens årsmelding for 2008 viser inntekter på om lag 950 000 kroner. Driftskostnadene er på 970 000 kroner, hvorav 880 000 kroner dekker kostnader til personale, inkludert mva og arbeidsgiveravgift. I overkant av 37 000 kroner er kostnader til styrehonorar.

Overføring av kontrollen til Justervesenet innebærer at dagens organisering med et styre opphører, og utgiftene knyttet til styrets aktiviteter faller bort. Det antas også at man vil få en effektivitetsgevinst ved at kontroll av edle metaller kan gjennomføres samtidig med andre kontroller, jf. omtalen under punkt 3.2.4.

Forslaget for øvrig er i stor grad en videreføring av gjeldende rett, med en viss oppmyking av kravene til innhold av edelt metall. Endringen innebærer at den norske næringen stilles likere med næringen i andre EØS-land.

I startfasen vil Justervesenet bruke ressurser på å utarbeide forskrifter til den nye loven og til å forberede den praktiske gjennomføringen av kontrollen. I tillegg vil det bli opplæring av kontrollører.

Når avtalen med Teknologisk Institutt opphører må det etableres kontakt med nye laboratorier for kontroll av varer av edelt metall. Det er Justervesenets vurdering at det vil bli uforholdsmessig dyrt å bygge opp fasiliteter og kompetanse for dette internt. Man må også komme fram til godkjenningsordninger og avtaler som sikrer kvaliteten på arbeidet til laboratoriene.

De kostnadene som påløper i starten vil måtte forskutteres og bli tatt inn som overheadkostnader til kontrollen i årene framover. Kontrollomfanget det første året vil derfor ikke bli redusert tilsvarende oppstartskostnadene.

De årlige kostnadene for Justervesenet i forbindelse med kontroll av edle metaller vil først og fremst være kostnader i forbindelse med selve kontrollene og oppfølging av laboratorier. Justervesenets kontroller vil være brukerfinansiert og vil ikke medføre netto økte utgifter over offentlige budsjetter. Justervesenet anslår at driftskostnadene ikke vil overstige dagens nivå.

5 Særlige merknader

Til § 1 Formål

Denne bestemmelsen angir formålet til loven. Reglene om edle metaller har som det vesentlige formål å bidra til at partene i handelen med edle metaller kan ha tillit til at varene de handler med har det riktige innholdet av rent gull, sølv og platina. Loven er dermed med på å dekke samfunnets behov for trygg omsetning.

Videre fastslås det at loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Dette innebærer at omfanget av kontroll og andre tiltak må vurderes i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Dette er sammenfallende med formålet i lov om målenheter, måling og normaltids, og omfanget av kontroll må ses i sammenheng med Justervesenets øvrige virksomhet.

Loven skal bidra til ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser. Disse interessene vil særlig være hensynet til forbrukere og hensynet til like konkurransevilkår mellom aktørene i bransjen. Imidlertid er ikke loven begrenset til disse hensynene og i prinsippet vil alle beskyttelsesverdige interesser som berøres måtte tas hensyn til. Ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser henger sammen med kravet om effektiv bruk av samfunnets ressurser, og legger opp til en bred vurdering av virksomheten, der ikke bare rene økonomiske hensyn gjør seg gjeldende.

Til § 2 Virkeområde

Loven gjelder tilvirkning, markedsføring og omsetning av varer av edelt metall, det vil si varer som inneholder gull, sølv eller platina. Loven stiller ikke krav om at slike varer blir merket, men viderefører dagens ordning med finhetsstemping og ansvarsmerking. Loven gir nærmere bestemmelser som underbygger ordningen ved å stille krav til produkter som blir merket og til når og hvordan de merkes. Bruk av betegnelsene gull, sølv og platina forbeholdes varer som er merket.

Justervesenet fører kontroll med at varer av edelt metall er korrekt stemplet og kan også merke varer på forespørsel.

I *annet ledd* er det tatt inn en hjemmel til å gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard. *Justisdepartementet* uttalte i sin høringsuttalelse at det er usikkert om lovforslaget bør gjøres gjeldende for Svalbard, men at det kan være hensiktsmessig å ta inn en forskriftshjemmel slik at dette eventuelt kan vurderes i en egen prosess.

Til § 3 Krav til varer av gull, sølv og platina mv.

Første ledd første punktum angir krav som må være oppfylt for at en vare skal kunne betegnes som gull, sølv eller platina. Kravet knytter seg til varens finhet, det vil si andelen rent edelt metall i legeringen. Minstekravet er satt til 375 promille rent gull, 800 promille rent sølv og 850 promille platina. Dette er en reduksjon sammenlignet med gjeldende regelverk, jf. punkt 3.4.1. Det er presisert at kravet gjelder hver enkelt del av varen. Varer sammensatt av deler med ulik finhet og der en del har lavere finhet enn minstekravet, kan dermed ikke betegnes som edelt metall.

Første ledd annet punktum gjør unntak for varer som importeres fra EØS-land og som kan markedsføres som edelt metall i eksportlandet. Bestemmelsen er uttrykk for prinsippet om gjensidig godkjenning.

Annet ledd gir departementet hjemmel til å gi nærmere bestemmelser i forskrift. Etter *bokstav a)* kan det gis nærmere bestemmelser om krav til og betegnelser på varer sammensatt av to eller flere edle metaller og varer sammensatt av edelt metall og annet materiale. Bestemmelsen viderefører gjeldende rett og hjemler blant annet krav til produkter påført edelt metall og som betegnes som «sølvplett» og «gulldoublé». I sine høringssvar etterlyste *Edelmetallkontrollen* og *Norges Gullsmedforbund* muligheten for å bruke flere enn ett edelt metall i en vare. Muligheten for å gi nærmere bestemmelser om dette følger av bestemmelsen her og § 4.

Bokstav b) hjemler nærmere bestemmelser om kontroll av innhold av edelt metall, blant annet om analysemetoder som skal brukes for å bestemme varens finhet eller mengden påført edelt metall slik at man kan vurdere om de er lovlig markedsført.

Etter *bokstav c)* kan det gis nærmere regler om bruk av loddemetall mv., for eksempel hvilket innhold av edelt metall det må være i loddemetall.

Til § 4 Krav til finhetsstempel mv.

I *første ledd første punktum* er det krav om at varer som blir markedsført eller omsatt som varer av edelt metall skal være stemplet med et finhetsstempel. Gullsmykker og sølvbestikk osv. skal dermed være stemplet med et slikt stempel. Finhetsstempelet angir varens finhet ved antall vektenheter rent gull, sølv eller platina som finnes i tusen vektenheter legering. I *annet punktum* gis hjemmel til bestemmelser om hvilke finheter som tillates stemplet. I slike bestemmelser må det i tilfelle gjøres unntak for varer importert fra EØS-land på samme måte som i § 3. Bestemmelser om tillatt fin-

het vil være en videreføring av gjeldende rett, jf. punkt 3.4.1.

Det fremgår av *annet ledd første punktum* at finhetsstempel bare kan påføres varer som tilfredsstiller kravene i § 3 første ledd, dvs. krav til minste finhet i hver enkelt del. Varer som er fylt med annet materiale kan dermed ikke påføres finhetsstempel. Det samme gjelder i utgangspunktet varer som inneholder deler av ikke-edelt metall, men det framkommer av *annet punktum* at varer med deler av annet enn edelt metall likevel kan finhetsstemples dersom disse delene ikke kan forveksles med edelt metall. I *tredje punktum* forbyr bruk av merking som kan forveksles med finhetsstempel på varer som ikke kan finhetsstemples. *Tredje ledd* hjemler nærmere bestemmelser som utfyller reglene i første og annet ledd om bruk av finhetsstempel. *Bokstav c)* er ny sammenlignet med dagens lov. Bakgrunnen er at lovforslaget gjelder generelt for varer av edelt metall. I både svensk og dansk regelverk er eksempelvis varer til medisinsk bruk eksplisitt unntatt.

Til § 5 Krav til ansvarsmerke

I denne bestemmelsen videreføres gjeldende regler om ansvarsmerking av varer som er påført finhetsstempel. Ansvarsmerket viser hvem som har finhetsmerket varen eller som har satt den på markedet og som går god for at finhetsstemplingen er korrekt. Det fremgår av *første ledd første punktum* at ansvarsmerke skal påføres samtidig med finhetsstempel. Det er tatt inn et unntak for de tilfellene der det er praktisk umulig å påføre slikt merke. Unntaket gjelder varer som for eksempel er så små at det ikke lar seg gjøre å påføre to merker. Ansvarsmerket identifiserer produsent, importør eller forhandler slik at det er mulig å finne tilbake til den som står ansvarlig for at varen er stemplet med korrekt finhet, jf. *annet punktum*.

I *første ledd tredje punktum* er det tatt inn et forbud mot å påføre merke som kan forveksles med ansvarsmerke på en vare som ikke finhetsstemples. Samme forbud følger i dag av forskrift til lov om edle metaller.

I *annet ledd* er det tatt inn krav om at ansvarsmerket skal være registrert hos Patentstyret. Dette fremgår ikke uttrykkelig av dagens lov, men følger av forskrifter gitt i medhold av loven og kravet er en videreføring av gjeldende rett.

Tredje ledd er en videreføring av gjeldende bestemmelse om godkjenning av ansvarsmerker fra andre EØS-land. Bestemmelsen kom inn i lov om edle metaller i 2005, jf. Ot.prp. nr. 73 (2004-2005). Forutsetningen for at slike ansvarsmerker

godkjennes på linje med norske er at de ikke er egnet til å forveksles med et norsk merke, at produsenten av varen kan identifiseres og at det er dokumentert at merket er lovlig påført varen. Bakgrunnen for kravene er at også utenlandske ansvarsmerker skal ivareta formålet som norske merker ivaretar. Justervesenet skal motta melding om merkingen før varene markedsføres slik at det kan kontrolleres at vilkårene er oppfylt før merkene blir brukt i det norske markedet.

I *fjerde ledd* videreføres hjemmel til å gi nærmere forskrifter om ansvarsmerker.

Til § 6 Forskrift om konvensjonen om kontroll og merking av artikler av edle metaller

Bestemmelsen gir hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om varer av edelt metall som omfattes av konvensjonen av 15. november 1972 om kontroll og merking av slike varer, jf. omtalen i punkt 3.5. Justervesenet vil være nasjonalt prøvekontor og ivareta oppgavene etter konvensjonen. Departementet *kan* gi forskrifter. Formuleringen åpner for at departementet kan oppheve forskriftene dersom Norge trer ut av konvensjonen, jf. omtalen under punkt 3.5. Så lenge Norge er tilsluttet konvensjonen skal det imidlertid være fastsatt slike forskrifter.

Bokstav a) gir departementet hjemmel til å gjøre unntak fra kravet om at varer av edelt metall skal være påført norskregistrert ansvarsmerke. I henhold til konvensjonen artikkel 1 skal det ikke stilles krav om ytterligere merking av varer som er merket med konvensjonsmerket CCM.

I *bokstav b)* er det hjemmel til nærmere bestemmelser om stempeling med CCM og om vilkår for slik stempeling. Dette omfatter regler om utforming av merket, nærmere krav til analysemetoder som skal brukes og hvordan varer som inneholder ulike metaller skal stemples.

Bokstav c) hjemler nærmere bestemmelser om kontroll av CCM-merkede varer. Konvensjonen forutsetter at varene ikke skal kontrolleres på nytt i importlandet, men at det er adgang til stikkprøvekontroller. Konvensjonen gir nærmere regler for prosedyrene hvis et prøvekontor oppdager feilmerkede varer.

Til § 7 Tilsyn

Bestemmelsen legger ansvaret for tilsyn med stempeling av varer av edelt metall til Justervesenet. Justervesenet fører slik kontroll innenfor rammene som settes av lovens formålsbestemmelse, jf. kommentarene til § 1.

Første ledd første punktum fastsetter at Justervesenet fører tilsyn med at lovens krav og krav hjem-

let i loven etterlevs. Dette omfatter både selve regelverket og enkeltvedtak og andre typer avgjørelser i medhold av regelverket. Hvordan tilsynet skal utføres, for eksempel hvilke tilsynsaktiviteter som skal utføres og omfanget av aktiviteten, må Justervesenet vurdere ut fra flere momenter. Blant annet må det legges vekt på hvor stor fare det er for at regelverket ikke etterlevs og hvor viktig det er for ulike samfunnsinteresser at regelverket følges.

Første ledd annet punktum sier at Justervesenet på anmodning kan utføre finhetskontroll og stempeling. Dette er en videreføring av dagens ordning der Edelmetallgardeinen kontrollerer og stempler frivillig innleverte varer i tillegg til varer som er tatt ut i stikkprøvekontroller. At det skal være mulig å få kontrollert og eventuelt stemplet varer hos en uavhengig aktør er en viktig begrunnelse for at det videreføres en kontroll med varer av edelt metall. Dersom Justervesenet stempler varer skal Justervesenet sette på sitt ansvarsmerke. *Tredje punktum* gir Justervesenet mulighet til å delegere utøvelse av slik finhetskontroll og stempeling til andre som har den nødvendige uavhengigheten. Kravet om uavhengighet innebærer at ansvaret for eksempel ikke kan delegeres til en gullsmed som også stempler egne varer.

Annet ledd gir Justervesenet hjemmel til å kreve opplysninger som er av betydning for tilsynet fra de som kan gi slike opplysninger. I tillegg skal Justervesenet ha adgang til lokaler og innretninger når det er nødvendig for å føre tilsyn. Innenfor øvrige rettsnormer er det Justervesenet som avgjør hvilke opplysninger som kreves og hvilke lokaler det er nødvendig å få adgang til. Kontroller i private hjem kan bare skje når det foreligger særlig rettsgrunnlag, for eksempel som ledd i straffeforfølgning.

Til § 8 Retting, omsetningsforbud og tilbaketrekking

Bestemmelsen lister opp de påleggene Justervesenet kan gi næringsdrivende dersom varer ikke er stemplet i henhold til kravene loven stiller.

I henhold til *første ledd bokstav a)* kan Justervesenet treffe vedtak om retting. Retting er å bringe det ulovlige forholdet i orden, for eksempel å få fjernet ulovlige stempler eller å påføre korrekte stempler. Det skal fastsettes en frist for slik retting. Dersom det kun gis pålegg om retting kan varene fortsatt omsettes, men dersom retting ikke skjer innen fristen kan det utløse en tvangsmulkt etter § 9 hvis dette er fastsatt i vedtaket. Eventuelt kan fristoversittelse utløse et omsetningsforbud jf. bokstav b).

Bokstav b) gir hjemmel for vedtak om omsetningsforbud. Dette er aktuelt der overtredelsen av

regelverket er vesentlig, for eksempel ved ulovlig stemplete varer. Ved vurderingen av om det bør vedtas omsetningsforbud er det relevant hvor store avvik det dreier seg om og om det er tale om bevisste regelbrudd.

Etter *bokstav c)* kan Justervesenet gi pålegg om tilbaketrekking fra markedet av varer som allerede er markedsført.

Det er presisert i *annet ledd* at vedtak etter første ledd kan gjelde enkeltprodukter, varepartier eller produksjonsserier.

Vedtak etter bestemmelsen treffes etter reglene i forvaltningsloven.

Til § 9 Tvangsmulkt

Paragrafen gir regler om forvaltningsrettslig tvangsmulkt som et middel til å gjennomføre de krav som er satt i loven eller i medhold av den. *Første ledd* gir hjemmel til å bruke tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av offentligrettslige vedtak (forskrifter og enkeltvedtak). Det presiseres at tvangsmulkt bare kan brukes som et gjennomføringsmiddel. Dette har særlig betydning i den forstand at det ikke kan påløpe tvangsmulkt uten at det fysisk har vært mulig for vedkommende å etterleve det aktuelle pålegget. Bestemmelsen gir bare hjemmel for tvangsmulkt ved overtredelse av lov om varer av edelt metall mv. eller ved manglende oppfyllelse av vedtak gitt i medhold av loven. Overtredelse av vedtak i medhold av annen lovgivning kan ikke gi grunnlag for tvangsmulkt etter § 9.

Tvangsmulkt kan ilegges «den ansvarlige for overtredelsen», jf. *tredje ledd*. Dette kan være tilvirker, importør eller forhandler av varene.

Det er opp til Justervesenet å vurdere om tvangsmulkt bør fastsettes når et rettsstridig forhold er oppdaget. Tvangsmulkten begynner ikke å løpe før den fastsatte frist for retting etter § 8 bokstav a) er overskredet uten at retting er skjedd, jf. *annet ledd*. Justervesenet kan også velge mellom å fastsette tvangsmulkt per dag eller annen tidsenhet så lenge overtredelsen varer, eller per inntrådt overtredelse når det ikke er tale om en kontinuerlig overtredelse.

Påløpt tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-2 d. I forbindelse med inndringen kan namsmyndighetene også prøve om vilkårene for å ilegge tvangsmulkt er oppfylt. Påløpt tvangsmulkt tilfaller staten.

Fjerde ledd gir en adgang for Justervesenet til å redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Femte ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift om tvangsmulkt, herunder om tvangs-

mulktens størrelse og varighet, fastsettelse av tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt.

Til § 10 Overtredelsesgebyr

Bestemmelsen gir Justervesenet hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av lov om varer av edelt metall mv. og bestemmelser gitt i medhold av loven.

Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon som har et visst pønalt preg. Sanksjonen er ment å ivareta både individual- og allmennpreventive hensyn. Mens §§ 8 og 9 bare har til formål å bringe det ulovlige forholdet til opphør, vil et overtredelsesgebyr gjennom sitt pønale preg også ha til formål å hindre fremtidige overtredelser. Overtredelsesgebyr har likhetstrekk med straff, men er ikke å regne som straff og ilegges heller ikke av politi eller domstol. Sammenlignet med straff er overtredelsesgebyr et enklere og raskere sanksjonsmiddel. Bestemmelsen har ikke vært på høring, men erstatter straffebestemmelsen som var tatt inn i høringsutkastet jf. omtalen i punkt 3.6.

Første ledd gir Justervesenet hjemmel til å pålegge betaling av overtredelsesgebyr til statskassen ved overtredelse av bestemmelser i loven. Det kan bare ilegges overtredelsesgebyr når overtredelsen er forsettlig eller uaktsom. Foretak kan bare ilegges overtredelsesgebyr når overtredelsen skyldes forhold innenfor deres kontroll. Ansatte og oppdragstakere kan normalt anses å ha handlet på vegne av foretaket, og for å være innenfor foretakets kontroll, og både kumulative og anonyme feil omfattes.

Overtredelsesgebyr kan gis for brudd på lov, forskrift og enkeltvedtak. I praksis vil det likevel først være aktuelt å ilegge overtredelsesgebyr for de mer alvorlige overtredelsene.

Når det gjelder beviskrav er utgangspunktet i sivile saker et krav om sannsynlighetsovervekt. I straffesaker er den klare hovedregelen derimot at enhver rimelig og fornuftig tvil skal lede til frifinnelse. Høyesterett har lagt til grunn at det kreves noe mer enn ordinær sannsynlighetsovervekt for at forvaltningen kan ilegge sanksjoner av pønalt karakter, slik som overtredelsesgebyr. Beviskravets styrke er relativt til hvor inngripende reaksjonen er, se blant annet Rt. 2007 side 1217. Justervesenets avgjørelse av om overtredelsesgebyr skal ilegges vil bero på en skjønsmessig helhetsvurdering. *Annet ledd* angir to momenter som det skal legges vekt på ved vurderingen. Disse momentene skal også vektlegges i vurderingen av hvor stort et eventuelt overtredelsesgebyr skal være. Nærmere

retningslinjer for utmåling fastsettes av departementet i forskrift, jf. *fjerde ledd*.

Tredje ledd bestemmer at endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Overtredelsesgebyret kan først tvangsinndrives etter at en eventuell klage på gebyret er ferdigbehandlet.

Til § 11 Gebyrer

Bestemmelsen hjemler nærmere bestemmelser om gebyrer for å finansiere Justervesenets tilsynsarbeid og oppgaver Justervesenet eller andre utfører i henhold til loven om varer av edelt metall mv. eller bestemmelser hjemlet i den. Det vil bli innkrevd et årlig gebyr fra alle aktørene i bransjen, jf. omtalen i pkt. 3.3.4.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere regler om fastsettelse, innkreving og innbetaling av gebyrer, jf. *annet ledd*.

Etter *tredje ledd* pålegges forsinkelsesrenter i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. for gebyrer som ikke betales.

Til § 12 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

Departementet foreslår at loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer og at lov om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. oppheves fra samme tid jf. *første ledd*.

Departementet foreslår videre at straffeloven 1902 § 375 oppheves. Det vises til omtalen i punkt 3.6.

Det foreslås i *annet ledd* en overgangsbestemmelse som presiserer at varer som ble lovlig stemplet før lovens ikrafttredelse også kan markedsføres og omsettes etter ikrafttredelsen.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om varer av edelt metall mv.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om varer av edelt metall mv. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om varer av edelt metall mv.

§ 1 *Formål*

Lovens formål er å sikre tillit i handelen med varer av edelt metall og bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser.

§ 2 *Virkeområde*

Loven gjelder tilvirkning, markedsføring og omsetning av varer av edelt metall og varer som er sammensatt av edelt metall og annet materiale.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 *Krav til varer av gull, sølv og platina mv.*

Varer kan bare markedsføres eller omsettes som gull, sølv eller platina når de i hver enkelt del inneholder minst henholdsvis 375 tusendeler gull, 800 tusendeler sølv eller 850 tusendeler platina. Kravet gjelder ikke varer som importeres fra annen EØS-stat og som lovlig omsettes som varer av edelt metall der.

Departementet kan gi forskrift om

- a) betegnelser på varer sammensatt av to eller flere edle metaller og varer sammensatt av edelt metall og annet materiale
- b) kontroll av innhold av edelt metall, analysemetoder mv.
- c) bruk av loddemetall mv.

§ 4 *Krav til finhetsstempel mv.*

Varer som markedsføres eller omsettes som varer av edelt metall skal ha finhetsstempel som angir varens finhet ved antall vektenheter rent gull, sølv eller platina som finnes i tusen vektenheter legering. Departementet kan gi forskrift om hvilke finheter som kan påføres.

Finhetsstempel kan bare påføres varer som tilfredsstiller kravene i § 3 første ledd. Finhetsstempel kan likevel påføres varer med deler av annet materiale dersom delen er synlig ved en utvendig besiktigelse og ikke har et utseende som kan medføre forveksling med edelt metall. Varer som ikke

kan påføres finhetsstempel skal heller ikke merkes på måter som kan forveksles med finhetsstempel.

Departementet kan gi forskrift om:

- a) stempeling av varer av edelt metall
- b) stempeling mv. av varer sammensatt av to eller flere edle metaller og varer sammensatt av slikt metall og annet materiale
- c) unntak fra reglene om stempeling for enkelte varegrupper.

§ 5 *Krav til ansvarsmerke*

Varer av edelt metall som påføres finhetsstempel, skal samtidig påføres ansvarsmerke, med mindre dette er praktisk umulig. Ansvarsmerket skal identifisere den som er ansvarlig for at varens finhet er i samsvar med det påførte finhetsstemplet. Varer som ikke kan påføres finhetsstempel, skal ikke merkes på noen måte som er egnet til å forveksles med ansvarsmerke.

Ansvarsmerket skal være registrert hos Patentstyret.

Kravet i annet ledd gjelder ikke for varer av edelt metall som importeres fra en EØS-stat og som er merket i samsvar med lovgivningen der, når Justervesenet mottar melding om merkingen før varene blir markedsført og

- a) merket ikke er egnet til å forveksles med et norsk ansvarsmerke,
- b) produsenten av varen kan identifiseres, og
- c) det er dokumentert at merket er lovlig påført varen.

Departementet kan gi forskrift om ansvarsmerker, herunder søknadsbehandling, registrering, overdragelse, opphør og fornyelse av registreringer. Departementet kan gi forskrift om avgift og gebyr for Patentstyrets registrering av ansvarsmerke og fornyelse av registrering.

§ 6 *Forskrift om konvensjonen om kontroll og merking av artikler av edle metaller*

Departementet kan gi forskrift om

- a) unntak fra § 5 annet ledd for varer som er stemplet med det felles kontrollmerke (CCM) etter

Wienkonvensjonen 15. november 1972 om kontroll og merkng av artikler av edle metaller

- b) stemping med CCM og om vilkår for slik stemping
- c) kontroll av varer som er stemplet med CCM.

§ 7 Tilsyn

Justervesenet fører tilsyn med at krav fastsatt i eller med hjemmel i loven blir oppfylt. Justervesenet kan på anmodning utføre finhetskontroll og stemping. Justervesenet kan delegere til andre med tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet å utføre finhetskontroll og stemping.

Justervesenet kan kreve at produsenter, importører, forhandlere, ansatte hos disse og andre som opptrer på disses vegne, legger fram opplysninger som er av betydning for tilsynet. Justervesenet skal ha uhindret adgang til steder og innretninger når dette er nødvendig for å føre tilsyn.

§ 8 Retting, omsetningsforbud og tilbaketrekking

Tilfredsstillende ikke varer av edelt metall krav fastsatt i eller med hjemmel i loven, kan Justervesenet fatte vedtak om

- a) retting innen fastsatt frist
- b) forbud mot omsetning
- c) tilbaketrekking fra markedet av varer som allerede er lagt ut for salg eller annen type omsetning.

Retting, omsetningsforbud og pålegg om tilbaketrekking kan vedtas for enkeltprodukter eller for angitte varepartier, produksjonsserier og lignende.

§ 9 Tvangsmulkt

For å sikre at krav fastsatt i loven eller med hjemmel i loven blir oppfylt, kan Justervesenet treffe vedtak om tvangsmulkt som tilfaller statskassen.

Tvangsmulkten kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak med hjemmel i loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter fristen for retting av forholdet. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forholdet varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom manglende etterlevelse skyldes forhold utenfor den ansvarliges kontroll. Tvangsmulkt kan fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

Tvangsmulkt ilegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap eller en annen sammenslutning, skal tvangsmulkten som hovedregel ilegges dette. Er tvangsmulkt ilagt et selskap som inngår i et kon-

sern, kan påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskap. Er flere ansvarlige etter vedtak om tvangsmulkt, hefter de solidarisk for betaling av tvangsmulkten.

Justervesenet kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt, herunder om tvangsmulktenes størrelse og varighet, fastsettelse av tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt.

§ 10 Overtredelsesgebyr

Justervesenet kan pålegge den som har overtrådt bestemmelser gitt i eller med hjemmel i loven, å betale et pengebeløp til statskassen (overtredelsesgebyr). Fysiske personer kan bare ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser. Et foretak kan ikke ilegges overtredelsesgebyr dersom overtredelsen skyldes forhold utenfor foretakets kontroll.

Ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen skal det blant annet legges vekt på hvor alvorlig overtredelsen er og graden av skyld.

Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift om overtredelsesgebyr, herunder om vilkår for å ilegges overtredelsesgebyr, om størrelsen på overtredelsesgebyret, om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall og om frafall av ilagt overtredelsesgebyr.

§ 11 Gebyrer

Departementet kan i forskrift pålegge virksomheter å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn og kontroll.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse, innkreving og innbetaling av gebyrer.

Ved forsinket betaling skal det betales rente i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 12 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves

- lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stemping m.v.
- lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov § 375.

Varer som før ikrafttredelsen er stemplet etter tidligere regler, kan fortsatt omsettes.

